

Piotr Ciborski

KARTA NAUCZYCIELA

komentarz problemowy

Wydanie XIII

Stan prawny: 1 stycznia 2012 r.

Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2012

Spis treści

Wprowadzenie do wydania XIII	19
Nowelizacja wynikająca z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149, poz. 887)	19
Nowelizacja wynikająca z ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 205, poz. 1206)	20
Komentarz problemowy do Karty Nauczyciela	
Rozdział 1. Postanowienia wstępne (art. 1–5).....	23
Nauczanie religii przed 1989 r. a praca nauczycielska	23
Ilość i typ szkół w zespole szkół	23
Zespół szkół i szkoła jako pracodawca	23
Rozdział 2. Obowiązki nauczycieli (art. 6–8).....	23
Ocena pracy nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami	23
Nauczyciel z UE a wykonywanie pracy nauczyciela w Polsce	27
Uprawnienia kontrolne rodziców wobec nauczycieli w kwestii wycieczek i imprez kulturalnych.....	27
Rozdział 3. Wymagania kwalifikacyjne (art. 9).....	27
Kwalifikacje nauczyciela bibliotekarza	29
Kwalifikacje nauczycieli praktycznej nauki zawodu.....	29
Kwalifikacje osoby pełniącej funkcję kierowniczą	29
Organy oceniające pracę dyrektora.....	31
Niespełnienie wymogów kwalifikacyjnych w ubieganiu się o wyższy stopień awansu zawodowego	32
Wyższe wykształcenie a przepisy oświatowe	33
Kierownik placówki opiekuńczo-wychowawczej	33
Nauczyciel kontraktowy a brak magisterium	33
Prowadzenie zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy	34
Staż adaptacyjny	34
Brak wykształcenia wyższego	35
Przygotowanie pedagogiczne	35
Rozdział 3a. Awans zawodowy nauczycieli (art. 9a–9i)	35
Rozpoczęcie procedury awansu zawodowego	35
Obowiązki dyrektora w stosunku do nauczyciela odbywającego staż.....	36
Obowiązki dyrektora po zakończeniu stażu przez nauczyciela	36
Czynności dyrektora po złożeniu przez nauczyciela wniosku o rozpoczęcie stażu	37
Charakter ustalenia długości stażu	37
Obowiązki nauczyciela stażysty w okresie stażu.....	37
Obowiązki nauczyciela kontraktowego w okresie stażu	38
Obowiązki nauczyciela mianowanego w okresie stażu	38
Były pracownik naukowy szkoły wyższej a stopień nauczyciela mianowanego w kolegium pracowników służb społecznych.....	40
Nauczyciel-ekspert	40
Określenie wymagań kwalifikacyjnych nauczyciela zawartych w akcie nadania stopnia awansu zawodowego	40
Rozmowa kwalifikacyjna i dokonywanie oceny nauczyciela	41
Skład dokumentacji dołączonej do wniosku nauczyciela o rozpoczęcie postępowania kwalifikacyjnego	41

Członkowie komisji kwalifikacyjnej a zmiana wystawionych przez nich ocen.....	42
Termin oceny spełnienia wymagań kwalifikacyjnych	42
Nadzór kuratora oświaty nad pracą komisji kwalifikacyjnej	42
Charakter prawny aktu nadania stopnia awansu zawodowego	42
Zawartość aktu nadania stopnia zawodowego	43
Odszkodowanie z tytułu naruszenia dóbr osobistych nauczyciela a ocena jego pracy dokonana w procesie awansu zawodowego.....	43
Nadanie nauczycielowi stopnia nauczyciela mianowanego a zatrudnienie na czas nieokreślony	43
Nadanie nauczycielowi kontraktowemu zatrudnionemu w Kolegium Nauczycielskim stopnia nauczyciela mianowanego	43
Braki formalne we wniosku o nadanie stopnia nauczyciela mianowanego	44
Nawiązanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym.....	44
Ocena pracy nauczyciela a sąd	44
Sąd pracy a badanie postępowania szkoły przy dokonywaniu oceny nauczyciela	44
Organ prowadzący nadający stopnie awansu zawodowego a stanowisko komisji kwalifikacyjnej	45
Doradca metodyczny	45
Nauczyciel konsultant.....	45
Kapituła do Spraw Profesorów Oświaty i jej zadania.....	46
Ekspert w składzie komisji egzaminacyjnej dla nauczyciela ubiegającego się o awans zawodowy	47
Rozdział 4. Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy (art. 10–28).....	47
Zakres obowiązków nauczyciela na piśmie	47
Plan nauczania	48
Pensum godzinowe zajęć nauczyciela przedmiotu i nauczyciela-bibliotekarza.....	48
Nauczyciel jako pracownik szkoły lub zespołu szkół	49
Dyskryminacja ze względu na wiek	49
Zatrudnianie logopedy	49
Charakter zatrudnienia	49
Nawiązanie stosunku pracy a obowiązek informacyjny pracodawcy	49
Wolne etaty a pierwszeństwo zatrudnienia	50
Termin otrzymania umowy o pracę i jej treść.....	50
Umowa o pracę na okres próbny	51
Nauczyciel mianowany a zatrudnienie na podstawie umowy o pracę na czas określony	51
Umowa zlecenia a zatrudnienie nauczyciela	52
Przekształcenie zatrudnienia nauczyciela mianowanego	53
Ilość umów o pracę na czas określony	54
Zastępstwo nieobecnego nauczyciela	54
Uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego a zmiana podstawy świadczenia pracy	54
Skuteczność zawarcia umowy o pracę na czas określony	55
Odszkodowania za naruszenie dóbr osobistych	55
Państwowa Inspekcja Pracy a podważanie charakteru umów	55
„Domniemanie” istnienia stosunku pracy.....	56
Podstawa prawna świadczenia pracy jako kryterium doboru pracownika	57
Przeniesienie w stan nieczynny.....	57
Przeniesienie w stan nieczynny	57
Termin przeniesienia w stan nieczynny	59
Pojęcie stanu nieczynnego po 31 sierpnia 2004 r.	59
Przeniesienie w stan nieczynny nauczycielki w ciąży	60
Przeniesienie w stan nieczynny a ponowne zatrudnienie	60

Przeniesienie w stan nieczynny a przywrócenie do pracy	60
Nauczyciel zatrudniony na czas określony a przeniesienie w stan nieczynny	60
Urlop wychowawczy a przeniesienie w stan nieczynny	61
Informowanie nauczyciela o przejściu w stan nieczynny	61
Naruszenie procedury likwidacji szkoły a przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny	61
Przeniesienie w stan nieczynny członka związku zawodowego a wymóg konsultacji	61
Przeniesienie w stan nieczynny członka zarządu zakładowej organizacji związkowej bez zgody zarządu związku	61
Przeniesienie w stan nieczynny a przysługujące roszczenia	61
Przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny w czasie choroby	62
Przeniesienie w stan nieczynny a zatrudnienie na zastępstwo	62
Złożenie wniosku o przeniesienie w stan nieczynny a działanie pod wpływem błędu co do prawa	62
Przeniesienie nauczyciela z jednej miejscowości do drugiej w ramach tej samej placówki	62
Rozwiązanie stosunku pracy	62
Rozwiązanie umowy z upływem czasu a prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej	62
Rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony	63
Termin rozwiązania stosunku pracy a nabycie prawa do emerytury	64
Trudna sytuacja rodzinna a odwołanie się od wypowiedzenia stosunku pracy	64
Choroba pracownika a skuteczność wypowiedzenia stosunku pracy	64
Umowa o pracę na czas określony a wypowiedzenie stosunku pracy	64
Wiek chroniący pracownika przed wypowiedzeniem umowy o pracę	64
Ochrona stosunku pracy w wieku przedemerytalnym	65
Wypowiedzenie stosunku pracy z powodu częściowej likwidacji szkoły a zmniejszenie wymiaru zatrudnienia lub uzupełnienie zatrudnienia w innej szkole	65
Wypowiedzenie stosunku pracy a konsultacja z zakładową organizacją związkową	65
Kryteria doboru pracowników do zwolnienia a formalna przyczyna wypowiedzenia stosunku pracy	65
Reorganizacja systemu szkolnictwa a wypowiedzenie nauczycielowi stosunku pracy	65
Nauczyciel religii członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej a rozwiązanie stosunku pracy bez zgody zarządu	65
Zmiana planu nauczania a wypowiedzenie umowy o pracę	66
Zwolnienie nauczyciela mianowanego podczas urlopu dla poratowania zdrowia	66
Roszczenia nauczyciela mianowanego w przypadku niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy	66
Odwołanie nauczyciela z funkcji dyrektora i rozwiązanie stosunku pracy ze szkołą	67
Zmiany organizacyjne a rozwiązanie stosunku pracy	67
Podważenie zasadności wypowiedzenia	67
Redukcja etatów	67
Zwolnienie nauczyciela z powodu redukcji etatów a obowiązek poszukiwania godzin w innych szkołach na dopełnienie etatu	68
Pierwszeństwo redukcji nauczycieli kontraktowych	68
Zwolnienia grupowe a ochrona nauczycieli	69
Zwolnienia grupowe w szkole	70
Ochrona stosunku pracy w okresie ciąży nauczycielki świadczącej pracę na podstawie mianowania	70
Likwidacja szkoły	70
Likwidacja szkoły a zwolnienie pracowników chronionych	70

Pozytywna opinia kuratora oświaty w zakresie likwidacji szkoły	71
Wymóg konsultacji zamiaru likwidacji szkoły ze związkami zawodowymi	71
Opinia związków zawodowych przy likwidacji szkoły	71
Przywrócenie i powrót do pracy	71
Negatywna ocena pracy a roszczenie o przywrócenie do pracy	71
Przywrócenie do pracy a wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy	72
Powrót do pracy po skorzystaniu z prawa do wcześniejszej emerytury a uznanie stopnia nauczyciela mianowanego	72
Przywrócenie do pracy – nie jest celowe	72
Odprawy pieniężne	72
Odprawa pieniężna a niezwłoczne podjęcie pracy	72
Przeniesienie do innej szkoły na własny wniosek a odprawa pieniężna	72
Wysokość odprawy pieniężnej przy zwolnieniu z powodu redukcji etatów	72
Zwolnienie nauczycieli niebędące zwolnieniem grupowym a odprawy pieniężne	73
Częściowa likwidacja szkoły a odprawy pieniężne	73
Brak środków na wypłatę odpraw pieniężnych a obowiązek powiatu	74
Odprawa w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia a trwała niezdolność do pracy	74
Uprawnienie do odprawy pieniężnej w przypadku trwałej niezdolności do wykonywania pracy w pełnym wymiarze czasu pracy	74
Naliczanie odprawy z tytułu likwidacji szkoły lub stanowiska pracy	74
Prawo do odprawy pieniężnej w związku z reorganizacją szkoły nie wyłącza prawa do odprawy rentowej	75
Odprawa pieniężna dla mianowanego nauczyciela	75
Badania okresowe	75
Badania kontrolne i okresowe	75
Zasadność skierowania na badania lekarskie	76
Nieterminowe wykonanie kontrolnych badań lekarskich a zwolnienie z pracy	76
Przeniesienie nauczyciela	76
Pojęcie stanowiska w świetle art. 18 ust. 1 k.n.	76
Przeniesienie nauczyciela do pracy w innej szkole	76
Zgoda nauczyciela na pracę w innej szkole w celu uzupełnienia pensum	77
Przeniesienie do innej szkoły na podstawie przepisów Karty Nauczyciela a odprawa pieniężna z tytułu likwidacji pracodawcy	77
Przeniesienie do innej pracy w trybie Karty Nauczyciela a dodatkowe wynagrodzenie w związku ze zwiększeniem obowiązkowego pensum zajęć dydaktycznych	77
Przeniesienie nauczyciela mianowanego na jego wniosek do pracy w innej szkole a stosunek pracy w nowej szkole	77
Przeniesienie nauczyciela na nienauczycielskie stanowisko	77
Przeniesienie do pracy w innej szkole a rozwiązanie stosunku pracy	77
Przywrócenie pracownika do pracy na poprzednich warunkach a brak stanowisk pracy	78
Zatrudnienie w zespole szkół	78
Przestępstwo z winy umyślnej	78
Prawomocny wyrok za popełnienie przestępstwa z winy umyślnej a stosunek pracy	78
Prawomocny wyrok za prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwości jako podstawa wygaśnięcia stosunku pracy	79
Termin wygaśnięcia stosunku pracy w przypadku popełnienia przestępstwa z winy umyślnej	79
Kierowanie szkołą	79
Kierowanie dwiema szkołami przez jedną osobę	79

Dyrektor szkoły a gminny pracownik samorządowy	80
Wiceprezydent a dyrektor szkoły	83
Tryb powierzenia obowiązków na stanowisku dyrektora szkoły	83
Tryb odwołania z funkcji dyrektora szkoły	92
Przyczyna odwołania dyrektora szkoły	93
Rozdział 5. Warunki pracy i wynagrodzenie (art. 29–46).....	93
Wynagrodzenie	93
Termin polecenia przelewu wynagrodzenia za pracę nauczyciela	93
Wynagrodzenie nauczycieli, którzy ukończyli szkoły teologiczne	93
Wynagrodzenie nauczycieli, którzy ukończyli studia zawodowe	93
Obliczanie stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową dla nauczycieli realizujących zwiększone pensum	94
Nieusprawiedliwiony dzień pracy a nadpłacone wynagrodzenie.....	94
Potrącenie niedoboru z wynagrodzenia za pracę	94
Potrącenia z wynagrodzenia.....	95
Potrącenia z wynagrodzenia za pracę a kwota wolna od potrąceń	95
Dodatkowe wynagrodzenie z tytułu uczestniczenia w wycieczkach szkolnych	96
Niższe wynagrodzenie a dyskryminacja	96
Obliczenia wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe	96
Pracownicy dydaktyczni OHP a postanowienia Karty Nauczyciela w zakresie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadwymiarowych	97
Zasady wypłacania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw dla nauczycieli zatrudnionych w schroniskach dla nieletnich	97
Przesłanki otrzymania dodatku motywacyjnego	97
Swoboda organu prowadzącego przy ustalaniu wypłaty (dodatku motywacyjnego, wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, nagród)	97
Choroba nauczyciela a prawo do wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe	98
Wynagrodzenie za niezrealizowane godziny nadwymiarowe.....	98
Zwiększenie liczby godzin zajęć od 1 września 2009 r.	99
Wymiar obowiązkowych zajęć pozalekcyjnych a choroba nauczyciela.....	99
Nauczyciele zwolnieni z obowiązkowych zajęć pozalekcyjnych	100
Limity godzin nadwymiarowych	100
Ewidencja obowiązkowych godzin zajęć pozalekcyjnych	101
Zasady obniżania pensum dydaktycznego dla nauczycieli	101
Zmiany w zakresie naliczania wynagrodzenia za pracę w świetle noweli Karty Nauczyciela wynikającej z ustawy z dnia 21 listopada 2008 r.	101
Opracowywanie sprawozdania nauczycieli w wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli	102
Zarobki nauczycieli w 2011 r.....	103
Dyrektor szkoły a ustalenie wysokości wynagrodzenia dla nauczycieli	104
Organ prowadzący a ustalenie regulaminu wynagrodzeń dla nauczycieli	104
Analiza wydatków na wynagrodzenia a obowiązki organów prowadzących.....	104
Zawyżenie wynagrodzenia zasadniczego a korekta błędu	105
Rozwiązanie umowy o pracę a podwyżka z wyrównaniem	105
Choroba dyrektora szkoły a zwiększenie wysokości dodatku funkcyjnego	105
Podwyżka wynagrodzeń nauczycieli a przebywanie na urlopie dla poratowania zdrowia.....	105
Zgodność z Konstytucją RP różnicowania wysokości dodatków do wynagrodzenia nauczyciela	107
Zasady odpłatności za posiłki spożywane przez nauczycieli w stołówkach szkolnych	107
Zrekompensowanie nauczycielowi dnia wolnego od pracy.....	108

Wysokość dodatku funkcyjnego dyrektora	108
Zwrot wynagrodzenia za czas choroby za niezgodne z celem wykorzystanie zwolnienia lekarskiego	108
Wynagrodzenie za czas choroby	109
Zasady wynagradzania egzaminatorów za udział w egzaminach ustnych.....	109
Wychowawca przedszkolny a dodatek funkcyjny	111
Dodatek za wysługę lat	112
Reguły ustalania prawa do dodatku „stażowego”	112
Wysokość pierwszego dodatku stażowego dla nauczyciela	112
Prawo do dodatkowego wynagrodzenia za egzaminowanie maturzystów	113
Wymóg uzgadniania podwyżek ze związkami zawodowymi.....	113
Wypłata wynagrodzenia mediatorowi przy sporach zbiorowych	113
Prawo związku zawodowego do otrzymywania informacji na temat wysokości płac pracowników	114
Zawieranie układów zbiorowych pracy na zasadach określonych w dziale XI Kodeksu pracy	114
Przyznanie dodatku motywacyjnego a opinia związków zawodowych	115
Przyznanie nauczycielowi nagrody a nałożenie na dyrektora obowiązku uzyskiwania opinii związku zawodowego	115
Udział w strajku a pobrane wynagrodzenie.....	115
Wynagrodzenie za przepracowaną część miesiąca.....	116
Odprowa pośmiertna – termin przyznania, zasady naliczania	117
Rozwiązanie stosunku pracy z powodu niezdolności do pracy i przejścia na rentę z ZUS a prawo do dwóch odpraw pieniężnych	118
Prawo nauczycieli do dodatku motywacyjnego a możliwości finansowe samorządu	118
Prawo do dodatku funkcyjnego	118
Pojęcie „podstawowego” i „dodatkowego” zatrudnienia a dodatek za wysługę lat	118
Zwolnienie pracownika od pracy w celu przeprowadzenia zajęć dydaktycznych w szkole zawodowej	119
Bezpodstawne przyznanie dodatku do wynagrodzenia.....	119
Wynagrodzenie głównej księgowej zatrudnionej w szkole	119
Wynagrodzenie za gotowość do pracy.....	120
Regulamin wynagradzania	120
Uzgadnianie regulaminu	120
Zmiana regulaminu a brak konsensusu między organizacjami związkowymi	120
Regulamin ustalany przez organ prowadzący a obliczanie wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw	121
Regulamin a zasady cofania dodatku funkcyjnego.....	121
Wymóg uzgodnienia ze związkami zawodowymi regulaminu a reprezentatywne organizacje związkowe	121
Czas pracy/wymiar zajęć/godziny ponadwymiarowe	122
Obowiązek prowadzenia ewidencji czasu pracy	122
Czas pracy nauczyciela zatrudnionego w szkole niepublicznej	123
Rozliczanie czasu pracy nauczyciela udającego się z młodzieżą na kilkudniową wycieczkę	123
Zgoda dyrektora na zatrudnienie nauczyciela w większym wymiarze godzin dydaktycznych	124
Okres realizowania pensum dydaktycznego	124
Podjęcie dodatkowego zatrudnienia a zgoda dyrektora.....	124
Obniżenie ilości zajęć dydaktycznych a pełnienie dodatkowych zajęć wychowawczych.....	124

Uzupełnianie pensum zajęć dydaktycznych przez wykonywanie pracy w charakterze bibliotekarza	125
Obniżenie obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych dyrektora szkoły	125
Placówki oświatowe, w których realizowana jest praca w porze nocnej.....	125
Zajęcia wychowawcze prowadzone przez całą dobę a praca w porze nocnej.....	125
Uprawnienia nauczyciela zatrudnionego w porze nocnej	125
Ilość godzin ponadwymiarowych dla dyrektora	126
Wypowiedzenie pracy w godzinach ponadwymiarowych	126
Ograniczenia w zatrudnieniu w godzinach ponadwymiarowych	126
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze a godziny ponadwymiarowe	126
Udział w egzaminie maturalnym a godziny ponadwymiarowe	127
Zajęcia wyrównawcze lub konsultacje a dodatkowe wynagrodzenie z tytułu godzin ponadwymiarowych	127
Pełnienie opieki nad młodzieżą w okresie ferii	127
Obowiązywanie niepodanej do powszechnej wiadomości uchwały rady dotyczącej udzielenia i rozmiaru zniżek tygodniowych wymiaru zajęć	127
Udział nauczyciela w wycieczce szkolnej z uczniami	127
Zatrudnienie w placówce nieferyjnej a udzielenie dnia wolnego z tytułu święta	128
Opinia kuratorium oświaty w sprawie arkusza organizacyjnego szkoły a odrębna opinia w zakresie zwolnienia dyrektora szkoły z obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych	128
Ustalanie czasu pracy pedagoga, psychologa, logopedy przez gminę	128
Praca w świetlicy a wypracowywanie dodatkowych godzin zajęć edukacyjnych.....	129
Zasiłek chorobowy i opiekuńczy.....	129
Prawo do zasiłku opiekuńczego	129
Prawo do 100% zasiłku (wynagrodzenia) chorobowego	129
Nabycie prawa do zasiłku chorobowego po przerwie w zatrudnieniu	130
Nieprawidłowo naliczony zasiłek chorobowy a wniosek o pomoc	130
Kontrola prawidłowości korzystania przez pracownika ze zwolnienia lekarskiego	130
Termin dostarczenia zwolnienia lekarskiego a zmniejszenie zasiłku chorobowego	131
Wystawianie przez szpital zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy	131
„Wsteczne” zwolnienie lekarskie	132
Akty prawne regulujące pozycję nauczyciela zatrudnionego przez różne kościoły.....	132
Akt prawny regulujący pozycję nauczyciela zatrudnionego przez Kościół Prawosławny.....	132
Akt prawny regulujący pozycję nauczyciela zatrudnionego przez Kościół Ewangelicko-Augsburski	132
Nauczyciele zatrudnieni przez Kościół Adwentystów Dnia Siódmego a przepisy Karty Nauczyciela	133
Nauczyciel zatrudniony przez Kościół Polskokatolicki a ochrona wynikająca z przepisów Karty Nauczyciela.....	133
Nauczyciel zatrudniony przez Kościół Ewangelicko-Methodystyczny a przepisy Karty Nauczyciela	133
Nauczyciel zatrudniony przez Kościół Chrześcijan Baptistów a przepisy Karty Nauczyciela	133
Nauczyciel zatrudniony przez Kościół Zielonoświątkowy	133
Akt prawny regulujący pozycję nauczyciela zatrudnionego przez Kościół Starokatolicki Mariawitów	133
Warunki pracy	134
Praca w trudnych warunkach	134
Prace realizowane w warunkach uciążliwych	135

Rozdział 6. Nagrody i odznaczenia (art. 47–52)	136
Termin nabycia prawa do nagrody jubileuszowej	136
Ochrona wynagrodzenia a odprawa emerytalna lub nagroda jubileuszowa	136
Nadpłata nagrody jubileuszowej	136
Praca na roli a okres uprawniający do nagrody jubileuszowej	137
Nauczanie religii w szkołach w latach 1990–1997 a prawo do dodatku za staż pracy lub nagrody jubileuszowej	137
Potrącenia za zobowiązania pracownika z nagrody jubileuszowej	138
Okres uprawniający nauczyciela religii szkoły publicznej do nagrody jubileuszowej	138
Naliczanie nagrody jubileuszowej	139
Termin wypłacenia trzynastki	139
Obliczanie trzynastki nauczycielowi	139
Nauczyciele szkół niepublicznych a prawo do trzynastki	143
Nienabycie prawa do nagrody rocznej	144
Przebywanie na zwolnieniu lekarskim podczas półrocznego zatrudnienia a prawo do trzynastki	146
Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę zawartej na okres roku szkolnego 2010/2011 a prawo do trzynastki	147
Śmierć pracownika a wypłacenie trzynastki za rok ubiegły jego rodzinie	147
Przeniesienie służbowe a wypłacenie trzynastki	148
Nieprzepracowanie w roku kalendarzowym co najmniej 6 miesięcy a prawo do nagrody rocznej	148
Uprawnienie do nadania nauczycielowi Medalu Komisji Edukacji Narodowej	152
Przysnanie Medalu Komisji Edukacji Narodowej	152
Samodzielne przyznawanie nagród przez dyrektora	153
Konsultowanie z zakładowymi organizacjami związkowymi przyznania nauczycielowi nagrody	153
Tryb ubiegania się o nagrodę dla nauczyciela z funduszy MEN lub kuratora oświaty	153
Kryteria uprawniające nauczyciela do nagrody z funduszy MEN lub kuratora oświaty	154
Rozdział 7. Uprawnienia socjalne i urlopy (art. 53–70)	155
Pozbawianie nauczyciela w drodze regulaminu prawa do dodatku mieszkaniowego i wiejskiego	155
Status emeryta przy przejściu na rentę rodzinną po zmarłym małżonku	155
Pełnienie obowiązków służbowych a ochrona przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych	155
Zajmowanie mieszkań szkolnych	155
Dodatek mieszkaniowy a składka na ubezpieczenie społeczne	155
Nauczyciel zatrudniony w szkole w wymiarze 3/4 etatu a prawo do zasiłku na zagospodarowanie	156
Prawo do zasiłku na zagospodarowanie a wcześniejsze zatrudnienie w placówce niebędącej szkołą	156
Prawo nauczyciela do ulgowych przejazdów PKP	156
Uprawnienia nauczycieli skierowanych lub delegowanych do pracy za granicą	156
Urlopy	157
Obliczanie wymiaru urlopu nauczyciela, zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy	157
Okres stanu nieczynnego a urlop wypoczynkowy nauczyciela	158
Zatrudnienie nauczyciela w systemie feryjnym a urlop wypoczynkowy na żądanie	158
Przejście na emeryturę a prawo nauczyciela do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w wymiarze proporcjonalnym do czasu zatrudnienia w danym roku	158

Wymiar urlopu nauczyciela zatrudnionego przez okres krótszy niż 10 miesięcy a ferie szkolne w organizacji pracy	158
Wymiar urlopu przysługujący nauczycielowi a rozwiązanie stosunku pracy w trakcie roku kalendarzowego	159
Organ odpowiedzialny za udzielenie bezpłatnego urlopu dyrektorowi szkoły	159
Zasady udzielania nauczycielowi urlopu bezpłatnego	159
Wymiar i zasady otrzymania urlopu macierzyńskiego	160
Urlop ojcowski	161
Zasady ubiegania się o urlop wychowawczy	161
Wymiar urlopu nauczyciela w systemie feryjnym po powrocie z urlopu wychowawczego	163
Prawo nauczyciela do urlopu szkoleniowego	164
Choroba w czasie ferii letnich a prawo do tzw. urlopu uzupełniającego	166
Uwzględnianie dodatku uzupełniającego, o którym mowa w art. 30a ust. 3 Karty Nauczyciela, przy ustalaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy dla nauczyciela	166
Termin wykorzystania przez pracowników administracji szkoły urlopów wypoczynkowych, do których nabyli oni prawo w roku 2011	166
Działalność socjalna szkoły	166
Przedmiot działalności socjalnej szkoły	166
Odpowiedzialność pracodawcy za naruszenie przepisów o działalności socjalnej	167
Dokumentacja działalności socjalnej pracodawcy	168
Fundusz socjalny	168
Podmiot uprawniony do korzystania z funduszu socjalnego szkoły	168
Fundusz socjalny dla pracowników szkoły niebędących nauczycielami	170
Byli pracownicy szkoły – emeryci i renciści niebędący nauczycielami a prawo do świadczeń socjalnych ze szkoły	171
Sposób naliczania funduszu socjalnego dla emerytów i rencistów – byłych nauczycieli	171
Naliczanie odpisu socjalnego dla nauczyciela-emeryta, który podjął pracę w trakcie roku szkolnego	171
Sposób naliczania odpisu na fundusz socjalny dla nauczycieli	172
Mechanizm naliczania funduszu socjalnego dla pracowników szkoły niebędących nauczycielami	173
Pomoc socjalna dla rodzin mających dzieci w przedszkolach lub żłobkach	173
Zasady gospodarowania funduszem socjalnym w szkole	174
Odpis na fundusz socjalny w 2011 r.	176
Finansowanie szkolnych imprez integracyjnych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych	176
Emeryt uprawniony do świadczeń socjalnych	176
Różnicowanie wysokości dopłat do kolonii dzieci w zależności od stażu pracy ich rodzica w danej szkole	176
Różnicowanie wysokości świadczeń socjalnych	176
Wydatkowanie zfsś bez uzgodnienia ze związkami zawodowymi działającymi w szkole	177
Możliwość zaskarżenia rozstrzygnięcia Komisji Socjalnej	177
Bony towarowe o jednakowej wartości	177
Prawo pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym do pomocy socjalnej	177
Podanie przez nauczyciela w oświadczeniu o dochodach swoich i członków swojej rodziny nieprawdziwych informacji	178

Rozdział 7a. Finansowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli (art. 70a)	179
Budżet jednostek samorządu terytorialnego a środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli	179
Cele, na które można przeznaczyć środki budżetowe	179
Obowiązki dyrektora szkoły w zakresie planowania doskonalenia zawodowego nauczycieli	180
Rozdział 8. Ochrona zdrowia (art. 71–73)	180
Służba bhp i niektóre uprawnienia pracowników	180
Służba bhp w szkole	180
Obowiązek konsultowania z pracownikami spraw bhp	181
Sposób wybierania przedstawicieli załogi do konsultowania spraw bhp	182
Komisja bhp w szkole – obowiązek utworzenia	183
Strażak w szkole	183
Nauczyciel a szkolenia w zakresie bhp	184
Palacz centralnego ogrzewania w szkolnej kotłowni a dodatkowe uprawnienia	184
Uprawnienie nauczyciela do zwolnienia ucznia z lekcji WF	184
Ustalanie zasad pomocy dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej a uprawnienia organów samorządu	185
Organ dokonujący podziału środków z funduszu zdrowotnego	185
Odpowiedzialność szkoły za szkodę wyrządzoną przez uczniów nauczycielowi	185
Uprawnienia honorowego dawcy krwi wynikające z prawa pracy	186
Pomoc zdrowotna dla działaczy związkowych oddelegowanych do pracy w strukturach ponadzakładowych związków zawodowych	186
Profilaktyka i badania lekarskie	186
Obowiązek szkoły zawarcia umowy z lekarzem profilaktykiem	186
Termin przeprowadzania badań profilaktycznych, wstępnych, okresowych i kontrolnych	187
Badania foniatryczne	187
Badania sanitarno-epidemiologiczne	187
Badania lekarskie	187
Utrata ważności profilaktycznych badań lekarskich a korzystanie z urlopu z urlopu wypoczynkowego	188
Treść skierowania na badania profilaktyczne	188
Praca przy komputerze	189
Ilość godzin pracy przy komputerze	189
Okulary ochronne	189
Zakres badań lekarskich nauczyciela wykorzystującego w pracy komputery	190
Praca przy komputerze a dodatkowe przerwy w pracy	191
Warunki bhp na stanowiskach pracy wyposażonych w monitory ekranowe	191
Ocena warunków pracy przy komputerze	192
Urlop dla poratowania zdrowia	192
Nauczyciel przeniesiony w stan nieczynny a urlop dla poratowania zdrowia	192
Nauczyciel zatrudniony w szkole prywatnej a prawo do urlopu dla poratowania zdrowia	193
Prawo do urlopu dla poratowania zdrowia a wypowiedzenie nauczycielowi stosunku pracy z powodu zmniejszenia liczby oddziałów w szkole	193
Płatny urlop dla poratowania zdrowia a zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć i pobieranie emerytury	193
Nauczyciel wydalony z zawodu a urlop dla poratowania zdrowia	194
Prawo do jednorazowego 3-letniego urlopu dla poratowania zdrowia	194

Korzystanie z całorocznego urlopu dla poratowania zdrowia a zaległy urlop wypoczynkowy	194
Urlop dla poratowania zdrowia i kontynuacja dodatkowego zatrudnienia a odwołanie z urlopu	194
Odwołanie pracownika z urlopu a obowiązek podania przyczyny	194
Prowadzenie działalności gospodarczej przez nauczyciela a opłacanie składek przez szkołę w czasie pobytu nauczyciela na urlopie dla poratowania zdrowia	195
Skierowanie nauczyciela na urlop zdrowotny	195
Prawo do urlopu dla poratowania zdrowia a praca w niepełnym wymiarze czasu pracy ..	195
Wypadki i choroby zawodowe	196
Zgłoszenie choroby zawodowej	196
Rodzaje chorób zawodowych	196
Procedura ustalania choroby zawodowej	201
Choroba zawodowa „typowa” dla nauczycieli i warunki jej stwierdzenia	204
Druki niezbędne w procesie rozpoznawania choroby zawodowej	204
Świadczenia przysługujące nauczycielowi a wypadek przy pracy lub choroba zawodowa	205
Wypadek w drodze do pracy lub z pracy	209
Ustalenie okoliczności i sporządzenie dokumentacji wypadków w drodze do pracy i z pracy	210
Miejsce opublikowania wzoru karty wypadku w drodze do pracy lub z pracy	210
Ciężki wypadek ucznia	210
Zawiadomienie o wypadku ucznia	211
Skład zespołu ustalającego okoliczności i przyczyny wypadku ucznia	211
Zaznajomienie z treścią protokołu powypadkowego a jego doręczenie	212
Podmiot zobowiązany do wypłaty odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu po dniu 31 grudnia 1999 r.	212
Wysokości wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczeń z tytułu wypadków przy pracy	212
Wypoczynek i kolonie uczniów	213
Ilość uczniów pod opieką wychowawcy w czasie kolonii	213
Kierownik wycieczki	214
Opiekun uczniów w czasie wycieczki i jego obowiązki	214
Obowiązki kierownika wycieczki uczniów	214
Zgłoszenie wypoczynku dzieci	215
Kwalifikacje wychowawców na koloniach	216
Obowiązki kierownika kolonii	217
Obowiązki wychowawcy	217
Obiekty kolonijne	217
Nadzór nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży	218
Obowiązki szkoły w zakresie zapewnienia właściwego bezpieczeństwa pracy	218
Prace remontowe w salach lekcyjnych w okresie nauki	218
Zabezpieczenie schodów i klatki schodowej w szkole	218
Okoliczności zawieszenia zajęć w szkole lub niedopuszczenia do ich rozpoczęcia	219
Apteczki w szkołach	219
Udzielanie pierwszej pomocy	220
Wyposażenie dzieci i młodzieży wykonujących pracę na rzecz szkoły	220
Bezpieczeństwo uczniów w warsztatach i laboratoriach	220
Instrukcja korzystania ze sprzętu sportowego w sali gimnastycznej	221
Zakres obowiązków szkoły w zapewnieniu bezpieczeństwa uczniom	221
Zasady eksploatacji kotłowni w obiektach oświatowych	223

Przerwa wakacyjna a kontrola stanu technicznego obiektów szkoły	224
Oświetlenie i temperatura w pomieszczeniach szkolnych	224
Obowiązki dyrektora szkoły w zakresie ochrony przeciwpożarowej	225
Podawanie wody mineralnej nauczycielowi w porze letniej	225
Wydawanie ręczników i mydła nauczycielom	225
Środki higieny osobistej przysługujące nauczycielom	225
Pomieszczenia higienicznosanitarne zapewnione pracownikom przez szkołę	226
Wypożyczenia nauczyciela w materiały i przyrządy niezbędne do prowadzenia działalności dydaktycznej	227
Rozdział 9. Dzień Edukacji Narodowej (art. 74)	227
Dzień Edukacji Narodowej a dzień wolny od pracy	227
Rozdział 10. Odpowiedzialność dyscyplinarna (art. 75–85)	227
Zasady nakładania kar porządkowych na nauczycieli	227
Ukaranie nauczyciela karą dyscyplinarną a informowanie rady pedagogicznej	229
Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli stażystów i kontraktowych	229
Stwierdzenie wygaśnięcia stosunku pracy z powodu orzeczenia dyscyplinarnego	229
Rozporządzenie MEN w sprawie postępowania dyscyplinarnego nauczycieli	229
Wynagrodzenie za pracę w okresie zawieszenia nauczyciela	230
Rozdział 11. Uprawnienia emerytalne (art. 86–91)	230
Prawo do emerytury nauczycielskiej	230
Renta a przejście na emeryturę nauczycielską	230
Uzyskanie prawa do emerytury a wiek nauczyciela	230
Odmowna decyzja ZUS co do prawa do emerytury a podjęcie pracy bez rozpatrzenia odwołania przez sąd okręgowy– sąd pracy i ubezpieczeń społecznych	231
Kierowanie prywatną szkołą a emerytura nauczycielska	231
Zatrudnienie w seminarium duchownym a nabycie prawa do emerytury nauczycielskiej	231
Pracownicy związków zawodowych wykonujący prace wymagające kwalifikacji pedagogicznych a prawo do emerytury nauczycielskiej	231
Pracownicy Ochotniczych Hufców Pracy a emerytura nauczycielska	231
Wcześniejsza praca na roli a uprawnienia emerytalne	232
Nauczanie w parafii a prawo do emerytury na podstawie przepisów Karty Nauczyciela	232
Praca w charakterze katechety zatrudnionego przez parafię a okres pracy nauczyciela uprawniający do emerytury	233
Nauczanie religii w parafii a praca nauczycielska w rozumieniu przepisów emerytalnych dotyczących nauczycieli	233
Przejście nauczyciela do pracy w administracji państwowej a prawo do emerytury zgodne z przepisami Karty Nauczyciela	233
Okres pracy jako nauczyciel akademicki a wliczenie tego czasu do 30-letniego okresu pracy w tzw. I kategorii zatrudnienia	233
Okres pracy w warunkach szczególnych uprawniający do emerytury nauczycielskiej a okres urlopu wychowawczego	233
Praca nauczycielska wykonywana na podstawie umów cywilnoprawnych a wliczenie jej do okresu zatrudnienia wymaganego dla uzyskania emerytury	234
Nauczanie praktycznej nauki zawodu na podstawie umowy-zlecenia a praca nauczycielska w rozumieniu przepisów emerytalnych dotyczących nauczycieli	234
Rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem mającym prawo do emerytury	234
Prawo do emerytury nauczycielskiej dla przedszkolanki	234
Wcześniejsza emerytura	235
Termin przejścia nauczyciela na wcześniejszą emeryturę	235

Uzyskanie prawa do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a konieczność rozwiązania stosunku pracy	235
Minimalny wymiar czasu pracy nauczyciela a zaliczenie do 20-letniego okresu zatrudnienia	235
Rozwiązanie stosunku pracy ze szkołą a prawo do wcześniejszej emerytury	235
Zatrudnienie nauczyciela przez szkołę lub inną placówkę oświatową prowadzoną przez kościół lub inny związek wyznaniowy a prawo do wcześniejszej emerytury	235
Katecheci zatrudnieni w szkołach publicznych i innych placówkach oświatowych a prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej	237
Nauczyciele szkół niepublicznych a prawo do wcześniejszej emerytury	237
Nauczyciele „urlopowani” a prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie ustawy o związkach zawodowych	238
Uprawnienia do wcześniejszej emerytury a nieprzepracowanie pełnych 20 lat w zawodzie nauczyciela, lecz przepracowanie odpowiedniej ilości lat w zawodzie zaliczanym do I kategorii	238
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a pracownicy kuratorium	238
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli	239
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a Pracownicy Ochotniczych Hufców Pracy	240
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a instruktorzy praktycznej nauki zawodu	240
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a nauczyciele mianowani i dyplomowani zatrudnieni w urzędach organów administracji rządowej	242
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w placówkach działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich	243
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych	243
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a pracownicy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisji egzaminacyjnych	243
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a nauczyciele mianowani i dyplomowani zatrudnieni w specjalistycznych jednostkach nadzoru	244
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, zatrudnionych w organach sprawujących nadzór pedagogiczny nad zakładami poprawczymi, schroniskami dla nieletnich, rodzinnymi ośrodkami diagnostyczno-konsultacyjnymi, ośrodkami kuratorskimi oraz szkołami przy zakładach karnych	245
Prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej	246
Prawo do wcześniejszej emerytury a nauczyciele zatrudnieni w publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej	246
Okres uprawniający do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a okres odbywania przeszkolenia wojskowego studentów w latach 80	246
Okres uprawniający do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a urlop bezpłatny udzielony nauczycielowi powołanemu do pełnienia z wyboru funkcji w organizacjach społecznych	247
Okres pracy w szczególnych warunkach uprawniający do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej a okres choroby i urlopu dla poratowania zdrowia	247
Praca nauczycielska wykonana w granicach II Rzeczypospolitej przed dniem 17 września 1939 r. a okres uprawniający do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej	247

20-letnie wykonywanie pracy nauczycielskiej uprawniające do wcześniejszej emerytury a praca na stanowisku trenera w klubie sportowym, do którego obowiązków należało tylko sportowe szkolenie dzieci i młodzieży	247
20-letni staż pracy nauczycielskiej a okres pracy nauczyciela za granicą uznany przez ZUS jako okres składkowy	248
20-letni okres pracy nauczycielskiej a okres urlopu macierzyńskiego	248
20-letni staż pracy nauczycielskiej a okres choroby	248
Prawo do wcześniejszej emerytury po dniu 1 stycznia 2009 r.	248
Podstawa wymiaru emerytury	248
Rodzaj nagród wypłacanych nauczycielowi wliczanych do podstawy obliczania emerytury	248
Nagroda za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej a podstawa wymiaru emerytury	249
Pojęcie „godzin ponadwymiarowych”	249
Nagrody, o których mowa w art. 88 ust. 2 k.n. (wliczane do podstawy naliczenia emerytury)	249
Wliczanie trzynastki do podstawy wymiaru emerytury	250
Wyżywienie podczas zatrudnienia w placówce oświatowo-wychowawczej a jego wartość przy obliczaniu wysokości emerytury	250
Niewliczenie nieodpłatnego wyżywienia do podstawy emerytury a przeoczenie tego faktu przez ZUS	250
Nagrody Ministra Edukacji Narodowej a świadczenie emerytalne	250
30-letni okres zatrudnienia a wliczanie studiów jako tzw. okresu nieskładkowego	250
Odprawy	251
Jednoczesne otrzymanie odprawy emerytalnej i odprawy w związku z likwidacją szkoły	251
Podmiot uprawniony do odprawy emerytalno-rentowej	251
Popieranie emerytury i kontynuacja zatrudnienia nauczycielskiego a prawo do odprawy emerytalnej	251
Okres pracy nauczycielskiej	251
Trener zatrudniony w klubie sportowym i prowadzący zajęcia sportowe z dziećmi a zaliczenie tego czasu do okresu pracy nauczycielskiej	251
Okres pracy nauczycielskiej a zatrudnienie w organizacjach politycznych na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych	252
Praca w rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych a praca w szkolnictwie specjalnym	252
Emerytury pomostowe	252
Przepisy o emeryturach pomostowych a prawo nauczycieli do wcześniejszej emerytury	252
Prawo do świadczeń kompensacyjnych w latach 2009–2014	253
Prawo do świadczeń kompensacyjnych po 2014 r.	253
Ustanie prawa do świadczenia kompensacyjnego	254
Okres urlopu dla poratowania zdrowia a prawo do świadczeń kompensacyjnych	254
Praca w szkole wyższej a uprawnienia do świadczenia kompensacyjnego	254
Praca w ośrodkach szkolno-wychowawczych a prawo do świadczeń kompensacyjnych ..	254
Praca w poradni psychologiczno-pedagogicznej a prawo do świadczeń kompensacyjnych	255
Status pracowniczy w dniu złożenia wniosku o emeryturę	255
Prawo do emerytury nauczycielskiej wynikającej z Karty Nauczyciela w 2009 r.	255
Kolejna praca „przy tablicy” a prawo do emerytury nauczycielskiej	255

Rozdział 11a. Przepisy szczególne (art. 91a–91d)	256
Pojęcie mobbingu	256
Mobbing a rozpatrywanie skarg pracowniczych przez inspektorów PIP	256
Przekazywanie informacji pracownikom o mobbingu	259
Zasady zatrudnienia dzieci do filmu	259
Ustanowienie pełnomocnika procesowego przez burmistrza gminy w sprawie wytoczonej przez nauczyciela.....	261
Pojęcie i uprawnienia społecznej inspekcji pracy	261
Uprawnienia w zakresie kontroli Państwowej Inspekcji Pracy i Państwowej Inspekcji Sanitarnej	265
Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela	269
Skorowidz rzeczowy do ustawy – Karta Nauczyciela	309
Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – wyciąg	311
Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw – wyciąg.....	314
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego	315
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli	322
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 października 2009 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze w poszczególnych typach publicznych szkół i rodzajach publicznych placówek	334